

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

СЕКЦІЯ 7
МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНІ ГЕНДЕРНОЧУТЛИВІ
ІНІЦІАТИВИ: ОБМІН ДОСВІДОМ

СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ОБРАЗУ
БАТЬКА В МОВІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

Дядченко Г. В.

Образ батька, який реалізується в поетичних творах українських авторів кінця ХХ – початку ХХІ століття, є значущим та аксіологічно маркованим для національної мовної свідомості. Лексема *батько* ("Чоловік стосовно до своїх дітей" [1, 113] виступає стрижневим компонентом образів однойменної мікропарадигми, які моделюють портрет людини на зовнішньому та соціальному рівнях, містять оцінний компонент тощо. Змалювання рис **зовнішності** в межах мікропарадигми *батько* відбувається через згадування в контексті метонімічних деталей *очі, руки, голос*. При аналізі психолінгвальних параметрів образу **батька** звертаємось до даних соціології, які дають підстави говорити про кризу чоловічої ролі, що позначається й на особливостях художнього моделювання образу **батька** [2]. Загалом можемо констатувати: розгортання аналізованого мовообразу на **соціальному рівні** демонструє значні відмінності в доборі мовних засобів, що, безумовно, пов'язано зі змінами світоглядно-естетичних орієнтирів у сучасній культурі.

Як зазначає Л. Усанова, важливою соціальною функцією батька є збереження й трансляція історичної пам'яті [3]. Частотне вживання у віршовій мові лексем *предки, пращури* відбувається в контексті мотивів підтримання й актуалізації родової пам'яті, спадковості. Різновекторність моделювання аналізованої мікропарадигми в сучасній поетичній творчості зумовлює значну семантичну та стилістичну відмінність контекстів, які репрезентують мотиви **Ідеального Батьківства; розгублення, розчарування; відсутності батька; агресії** тощо. Кардинально іншу ситуацію спостерігаємо в мовній картині світу, яка окреслюється поетичними творами 90-х років ХХ ст. У творчості більшості поетів, які дебютували в цей складний зі світоглядного та мовно-естетичного погляду період, виразно виявляються мотиви **розчарування, розгубленості й дезорієнтації** ліричного героя; песимістичні та

нігілістичні настрої, що свідчить про відсутність цілісного світосприйняття, усталеної ціннісної системи. Про негативну конотацію образу **батька** сигналізує поява в контексті численних сленгізмів, колоквіалізмів, епітетів знижено-оцінного забарвлення – атрибутів аналізованого образу.

Як бачимо, моделювання образу **батька** на семантичному рівні "**соціальне життя**" є тематично та стилістично неоднорідним, при цьому відчутним є намагання поетів вийти за рамки літературної традиції окреслення аналізованого мовообразу. Художній світ є відображенням стану суспільної свідомості, отже, аналіз поетичного досвіду авторів-сучасників уможливорює краще розуміння процесів, які відбуваються в сучасній українській колективній свідомості. Виходячи з цього, літературні критики головним завданням поетичного покоління кінця ХХ – початку ХХІ ст. вважають "пережиття" кризової, перехідної стадії літературного й культурного процесу та подальше формування засад нової української культурної свідомості.

Література

1. Словник української мови : в 11 т. / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР / гол. ред. кол. І. К. Білодід. – К. : Наукова думка, 1970–1980. – т. I.
2. Махов Ф. С. Кого мы растим: беседы о отцовском и материнском воспитании / Ф. С. Махов. – М., 1989.
3. Усанова Л.А. Православний архетип сім'ї у контексті комунікативних відносин: дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / Усанова Людмила Анатоліївна. – Київ, 2002. – 174 с.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВАГІТНИХ ЖІНОК

Борисова А. В.

Жінки в період вагітності часто відвідують жіночу консультацію у зв'язку з необхідністю постійного спостереження, як за загальним перебігом вагітності, так і за розвитком плоду, проходять різні обстеження, і, отже, є пацієнтками лікувального закладу. Крім того, за даними Т.Т. Сорокіної, сьогодні більше 50% вагітних жінок за медичними показаннями проходять лікування у відділенні патології з приводу різних ускладнень вагітності, тому можна говорити про те,